Ζωή πολυμέριμνη, χωρίς καμμιά εσωτερική ευτυχία (Φώτης Κόντογλου)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 1 Σεπτεμβρίου, 2009

«*Τί γαρ ωφελείται άνθρωπος, κερδήσας τον κόσμον όλον, εαυτόν δε απολέσας ή ζημιωθείς;*» (*Λουκ. Θ', 25*)

Ο άνθρωπος είναι σε όλα αχόρταγος, θέλει ν' απολάψει πολλά, χωρίς να μπορεί να τα προφτάξει όλα. Και βασανίζεται.

Όποιος όμως φτάξει σε μια κατάσταση που να ευχαριστιέται με τα λίγα, και να μη θέλει πολλά, έστω κι αν μπορεί να τ' αποχτήσει, εκείνος λοιπόν είναι ο ευτυχισμένος. Δεν το κάνει από οικονομία, είτε γιατί έχει την ιδέα πως τα πολλά τον βλάφτουνε στην ψυχή ή στο σώμα. Αλλά γιατί στα λίγα και στα απλά βρίσκει πιο αγνή ικανοποίηση. Και περισσότερο απ' όλα, επειδή με τα απλά και με τα λίγα δεν χάνει τον εαυτό του. «*Τις εστι πλούσιος; Ο εν ολίγω αναπαυόμενος*».

Οι άνθρωποι δεν βρίσκουνε πουθενά ησυχία, γιατί επιχειρούνε να ζήσουνε χωρίς τον εαυτό τους. Τρέχουνε από δω κι από κει να βρούνε την ευτυχία, μα ευτυχία δεν υπάρχει έξω από τον εαυτό μας. Θέλουμε να ευχαριστηθούμε με συμπόσια απ' όπου λείπουμε. Όποιος έχει χάσει τον εαυτό του, έχει χάσει την ευτυχία. Ευτυχία δεν είναι το ζάλισμα που δίνουνε οι πολυμέριμνες ηδονές κι απολαύσεις, αλλά η ειρήνη της ψυχής και η σιωπηλή αγαλλίαση της καρδίας. Μ' αυτό το βύθισμα στον εαυτό του βρίσκει ο άνθρωπος τον Θεό. Για τούτο είπε ο Χριστός: «*Ουκ έρχεται η βασιλεία του Θεού μετά παρατηρήσεως, ουδέ ερούσιν· ιδού ώδε ή ιδού εκεί. Ιδού γαρ η βασιλεία του Θεού εντός υμών εστίν*». «Μην ψάχνετε, ζαλισμένοι άνθρωποι, εδώ κι εκεί να βρήτε την ευτυχία. Γιατί η ευτυχία βρίσκεται μέσα σας».
Μέγας λόγος, όπως όλα τα θεϊκά λόγια. Μέσα μας είναι ο θησαυρός. Απ' έξω είναι ξέρακας, κι ας μη μας ξεγελά η φασαρία και τα ψεύτικα πυροτεχνήματα. Όποιος ζει εξωτερικά, ζει ψεύτικα. Όποιος ζει εσωτερικά, ζει αληθινά. Ξέρω καλά τι είναι η ζωή που ζούνε οι λεγόμενοι κοσμικοί άνθρωποι, οι άνθρωποι που διασκεδάζουνε, που ταξιδεύουνε, που ξεγελιούνται με λογής-λογής θεάματα, με ασημαντολογίες, με σκάνδαλα, με διάφορες ματαιότητες, που από μακρυά φαντάζουνε για κάποιο πράγμα σπουδαίο και ζηλευτό, ενώ σαν τα δει κανένας από κοντά, απορεί για τη φτώχεια που έχουνε και το πόσο κούφιοι είναι οι άνθρωποι που ψευτογελιούνται μ' αυτά τα γιατροσόφια της ευτυχίας. Ξέρω λοιπόν καλά αυτή τη ζωή, γιατί, αναγκαστικά, έζησα, κάποιες φορές, με ανθρώπους πλούσιους, που με προσκαλούσανε στα σπίτια τους, στις επαύλεις τους, στα κόττερά τους και στις άλλες διασκεδάσεις τους.

Μελαγχολία μ’ έπιανε από κείνη την κατάσταση. Έβλεπα δυστυχισμένους ανθρώπους, που κάνανε τον ευτυχισμένο, κατάδικους που κάνανε τον ελεύθερο. Αλλά, αν δεν καταγινόνταν με τόσες ψεύτικες χαρές, θα πέφτανε στη βαρεμάδα, στη λεγόμενη ανία. Ή το ένα, ή το άλλο. Άδειοι από κάθε ουσία, τρισδυστυχισμένοι. Η ψυχή είναι ανύπαρκτη κι ανύπαρκτη η ευτυχία, η βασιλεία του Θεού. Πώς να γίνει ψωμί, σαν δεν υπάρχει προζύμι; Πώς να μην είναι όλα άνοστα, αφού δεν υπάρχει το αλάτι;
Λοιπόν, όποτε αναγκαζόμουνα να πάγω για λίγο κοντά σε τέτοιους κοσμικούς ανθρώπους, πράγμα που γινότανε σπάνια, για να μην τους προσβάλω, αφού με προσκαλούσανε με ευγένεια, δεν έβλεπα την ώρα και τη στιγμή να αποτραβηχτώ στο καβούκι μου, να γυρίσω στο φτωχό σπίτι μου και στ’ αγαπημένα πράγματα που βρίσκουνται γύρω μου. Έβλεπα πως αντί να πάρω κάτι από όλη εκείνη την τυμπανοκρουσία, όπως πιστεύει ο πολύς ο κόσμος, εγώ έδινα, έδινα ξύπνημα στους κοιμισμένους, ξεμούδιασμα στους μουδιασμένους, ζωή στη μονοτονία τους.
Γι’ αυτό και τώρα που γράφω, μ’ όλο που είμαι προσκαλεσμένος σε πολλά μέρη από κάποιους ευγενείς ανθρώπους, όχι μονάχα στην Ελλάδα, αλλά και σε μακρυνά μέρη, κάθουμαι στο μικρό περιβολάκι μας με τα λίγα δεντράκια και με τα ταπεινά λουλούδια. Ξεκουράζουμαι κι ειρηνεύει η ψυχή μου. Τούτο το μικρό κηπάριο είναι για μένα ο Κήπος της Εδέμ. Ο αγέρας μοσχοβολά, κι ο νους μου ταξιδεύει. Ταξιδεύει εδώ κι εκεί, μα περισσότερο βυθίζεται μέσα μου, εκεί που αναβρύζει το μυστικό νερό, εκεί που βρίσκουνται «τα ριζώματα» του κόσμου.
Ευχαριστώ τον Θεό που βρέθηκε αυτό το καταφύγιο. Νοιώθω μεγάλη ευτυχία που είμαι μοναχιασμένος, που, εδώ που κάθομαι, δεν με ξέρει κανένας, δεν με θυμάται κανένας. Σαν να είμαι καραβοτσακισμένος που γλύτωσε από τη φουρτούνα, κι ακούγει το μούγκρισμα της θάλασσας από το σίγουρο καταφύγιό του. Σαν να γλύτωσε από ληστές. Ανατριχιάζω συλλογισμένος την ανεμοζάλη που τη λένε ζωή οι όμοιοί μου, κοινωνική ζωή, ζούγκλα γεμάτη σκορπιούς, φίδια και λύκους. Αναπαύουμαι μοναχά με δυο - τρεις ανθρώπους απλούς και καλοκάγαθους, που έχουνε αγάπη μέσα τους και ειρήνη στην καρδιά τους. Δεν θέλω μήτε θαυμασμούς, μηδέ δόξες, μήτε άλλες τέτοιες συμφορές, θέλω να είμαι ξεχασμένος κι ασήμαντος. Ω λησμονιά, τι μπάλσαμο είσαι για όσους ποθούνε την ειρήνη! Κατάρα είναι η δίψα που έχουνε οι άνθρωποι να κατασταθούνε ξακουσμένοι, να τους δοξάζει ο κόσμος και να βασανίζουνται μέσα στη ματαιότητα κι εκείνοι που θαυμάζουνται κι εκείνοι που θαυμάζουνε.
Εδώ που κάθουμαι, νοιώθω πως είμαι μακρυά απ’ όλους αυτούς τους βραχνάδες που τους έχουνε για ευτυχία οι δυστυχισμένοι άνθρωποι.
Φυσά στο πρόσωπό μου το δροσερό αγεράκι, μπαίνει απαλά στ’ αυτιά μου, σαν να με χαιρετά. Σιγοσαλεύουνε τα κλαδιά κι οι κορφές των δέντρων. Μαμούνια περπατούνε στο μοσχοβολημένο χώμα, το κάθε ένα τραβά τον δρόμο του κι έχει τον σκοπό του. Πού πηγαίνουνε; Μυστήριο. Πεταλούδια και μυγάκια λογής - λογής, άλλα μακρουλά, άλλα στρογγυλά, πετάνε και μαζεύονται γύρω από το φως που είναι αναμμένο από πάνω μου. Όλα είναι σπουδαία, όλα αξιαγάπητα. Κι εγώ είμαι ένα απ’ αυτά.

Δεν ακούγεται τίποτα, παρεκτός από τις σταλαγματιές το νερό που πέφτουνε από τη βρύση, κάνοντας τη σιωπή ακόμα πιο βαθειά. Σα να γίνεται γύρω μου κάποια μυσταγωγία. Το μυστήριο του κόσμου το νοιώθω και μέσα μου κι απέξω. Μυστικές θύρες ανοίγουνε από παντού. Το κάθε δέντρο, το κάθε χορτάρι, το κάθε λουλούδι, σαν να με βλέπει με τα μυστηριώδη μάτια του.
Είμαι μακάριος στο μικρό τούτο περιβολάκι μας. Τύφλα νάχουνε μπροστά του οι μεγάλοι κήποι και τα πολυέξοδα παλάτια, τα φανταχτερά κόττερα. Όσα είναι γύρω μου είναι αγαπημένα, γιατί δεν είναι αγορασμένα με λεφτά πολλά, όπως είναι όσα έχουνε οι πλούσιοι. Αγορασμένα πράγματα μπορούνε να δώσουνε ευτυχία στον άνθρωπο;

Ω, εσείς που έχετε τα πλούτη και που μόνο τι λογής είναι η αληθινή χαρά δεν ξέρετε. Άνθρωποι βασανισμένοι, σαστισμένοι από τις έγνοιες κι από τις σκουτούρες, σκλάβοι στη φιλοδοξία και στ’ άλλα πάθη, ω άσωτοι γυιοί, που φάγατε τα ξυλοκέρατα και δεν χορτάσατε, γυρίστε πίσω στο σπίτι του πατέρα σας του πονετικού, που δεν είναι άλλο παρά η καρδιά η δική σας, και μπείτε μέσα να ξαποστάσετε, να ευφρανθήτε και να νοιώσετε την αληθινή χαρά!

*(Απόσπασμα από το βιβλίο **Μυστικά Άνθη**, Εκδόσεις: Αστήρ – Παπαδημητρίου)*